

ВТОРА ЧАСТ

Дидактическа задача: Прочетете текста и го преразкажете от името на Влади.

Малкият беломорец

Ангел Каралийчев

В Тракия върху брега на тихата Марица се намира живописното село Войводене. То се гуши, потънало в зелената шума на овощните дървета, а край него се ширят просторни житни ниви и ниски хълмове, засадени с лозя. В туй село подир войните се настани бежанецът Костадин Вълков с жена си и малкото си момче Влади. Костадин Вълков пристигна от беломорския бряг. В своя роден край той ловеше риба с мрежа и със спечелените пари хранеше семейството си. Когато лоши хора потопиха лодката му и отнеха дървената му вехта¹ къща край брега, злочестият рибар натовари покъщината си на една каруца, впрегна единствения си кон, прости се със земята, гдето се беше родил, и потегли на север. Сгушени в каруцата стояха Влади и майка му. Майката хълцаше, а Влади гълташе сълзите си. Беше есен, когато минаха границата. Гроздето зрееше по хълмовете, а над жълтите просени ниви врабчетата налитаха на орляци.

Бежанецът спря каруцата пред старата запустяла воденица край Войводене, разпрегна коня и стовари покъщината си на полянката. Запретнаха се и тримата, преградиха една стаичка под стряхата на воденицата, измазаха я и се наредиха. Тръгна рибарят Костадин отново да лови риба по Марица. Влади се записа в селското училище, запозна се с новите си другарчета и те го обикнаха, защото беше весело и смело момче. Владевата майка шъташе вкъщи, събираше зимнина, кърпеше рибарската мрежа.

– Мамо – думаше ѝ Влади, – и днес видях една девойка, че носи на кобилица² две кошници с жълто грозде. Много ми се яде грозде, ние кога ще имаме?

– Потрай, чедо – отвръщаше майката. – Тези дни, когато баща ти тръгне на пазар да продава риба, ти му заръчай да ти купи едно гроздче.

Заваляха поройни есенни дъждове. Марица препълни бреговете си и нейните мътни води повлякоха надолу дървета, жълти тикви, цели купи със сено.

Един ден, когато удари училищният звънец на обед и децата като шумен поток се втурнаха навън, Влади се промъкна между навалицата. Той бързаше да се прибере вкъщи и да помогне на майка си, която плетеше нова мрежа. Като наближи реката, малкият беломорец забеляза голямо вълнение по крайбрежната селска улица. Цяла тълпа от хора се трупаше на едно място и викове, пълни с ужас, цепеха въздуха. Какво има, какво се е случило?

Влади се втурна. И щом надникна през навалицата, страшна картина се разкри пред очите му: сред широката река, повлечено от бурното течение, се давеше едно малко дете. Никой не смееше да се хвърли в мътната дълбока вода,

за да го спаси. Нещастното паднало дете ту потъваше, ту се показваше отново, а край него плаваше калпачето му.

Без да мисли много, Влади смъкна от гърба си торбата с книгите, разбута тълпата и се хвърли във водата.

Всички хора наоколо ахнаха. Не се мина дори една минута, и малкият рибарски син, който беше пораснал на беломорския бряг и знаеше да плува като риба, наближи мястото, гдето се мяташе удавничето. То се беше загубило под водата и само по едрите мехури, които излизаха един след друг, Влади разбра къде е. Почна да го търси. И защото се страхуваше да не би удавничето да го хване за крака и да го повлече надолу, смелият плувец се гмурна под водата. Приповдигна с гръб потъналото момче, извърна се ловко, хвана го за дрехата с една ръка, а с другата заплува към брега. Със затаен дъх всички следяха как едно дете се бори с водната стихия, за да спаси живота на друго дете, и никой не им се притичаше на помощ. Най-сетне подир няколко мъчителни минути Влади стигна до брега, подаде спасеното момче и сам излезе от водата. Когато – измокрен до костите – той се изправи на брега, радостта на селяните избухна. Всички почнаха да викат. Мъжете го тупаха по рамото, жените го прегръщаха и целуваха по челото. Старците му думаша „юначина“. Няколко опитни стари жени се заеха с удавничето, почнаха да го разтриват чевръсто, раздвижиха ръцете и нозете му. Детето повърна погълната вода и отвори очи.

Влади, като видя, че момчето е живо, грабна торбичката си, измъкна се от навалицата и се затече към къщи. От крачолите му шуртеше вода...

На другия ден във воденицата, гдето се беше настанило сиромашкото семейство на рибаря, пристигнаха двама души: мъж и жена – бащата и майката на спасеното дете.

Бащата дълго милва Влади по главата и рече на Владевата майка:

– Цяла нощ мислихме с жената как да ви се отплатиме. Ние имаме на тоя свят само една радост – нашето дете. Ако бяхме го загубили, животът ни щеше да стане страшен. Не сме богати хора, за да наградим Влади, както трябва, ала имаме три декара хубаво лозе на Белия бряг. Решихме да дадем единия декар за спасителя на нашия син. Гледайте лозето, грижете се за него, копайте го, пръскайте го, берете му гроздето – то е вече ваше.

Владевата майка заплака от радост.

Същата вечер след училище Влади и майка му заминаха към Белия бряг, който е на юг от Войводене. Майката носеше една празна кошница за грозде.

¹вехта – стара, износена

²кобилица – дървено приспособление за носене на ведро с вода на рамо.